

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Чорноморський національний університет імені Петра Могили

Факультет філології

Кафедра англійської мови

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Перший проректор

Котляр Ю.В.

“ ” 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

ІНОЗЕМНА МОВА (АНГЛІЙСЬКА)
4 РІК НАВЧАННЯ

СПЕЦІАЛЬНІСТЬ 032 "ІСТОРІЯ ТА АРХЕОЛОГІЯ"
ПЕРШИЙ (БАКАЛАВРСЬКИЙ)

Розробник
Завідувач кафедри розробника
Завідувач кафедри спеціальності
Гарант освітньої програми
Декан факультету політичних наук
Начальник НМВ

Гриженко Г.Ю.

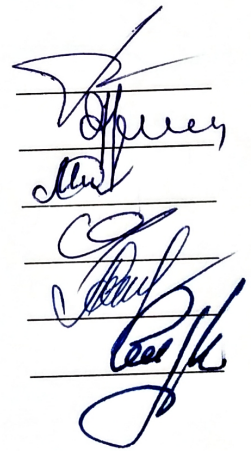
Гришкова Р. О.

Миронова І.С.

Шевченко Н.В.

Хмель А.О.

Шкірчак С. І.

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показника	Характеристика дисципліни	
Найменування дисципліни	Іноземна мова (англійська)	
Галузь знань	03 Гуманітарні науки	
Спеціальність	032 "Історія та археологія"	
Спеціалізація (якщо є)		
Освітня програма	"Історія та археологія"	
Рівень вищої освіти	Перший (Бакалаврський)	
Статус дисципліни		
Курс навчання	IV	
Навчальний рік	2021-2022, 2022-2023	
Номер(и) семестрів:	Денна форма	Заочна форма
	7, 8	
Загальна кількість кредитів ЄКТС/годин	4,5 кредитів / 135 годин	
Структура курсу: 54 год. - практичні заняття, 81 год. самостійної роботи студентів	Денна форма	Заочна форма
	(I сем – 30) (2 год/тиж) (II сем – 24 (2 год/тижд) Самостійна робота: 81год. I сем – 45 год. II сем – 36 год.	
Відсоток аудиторного навантаження	39%	
Мова викладання	Англійська мова	
Форма проміжного контролю (якщо є)	Тести, контроль мовлення	
Форма підсумкового контролю	Атестація (7 семестр), іспит (8 семестр)	

2. Мета, завдання та результати вивчення дисципліни

Мета:

- формувати у студентів здатність знаходити та використовувати відповідну інформацію з різноманітних джерел (електронних, письмових, архівних та усних) згідно з задачами, поставленими під час заняття
- формувати у студентів комунікативні мовленнєві компетенції для забезпечення їхнього спілкування в академічному професійному середовищі;
- формувати у студентів загальні компетенції, сприяти розвитку здібностей та здатності до самостійного навчання;
- залучати студентів до академічних видів діяльності, які розвивають їхні пізнавальні здібності;
- сприяти становленню критичного усвідомлення та вмінь спілкуватися;
- досягати розуміння важливих соціокультурних проблем, щоб діяти належним чином у культурному розмаїтті професійних та академічних ситуацій.

Завдання:

- формування професійної компетентності студентів,
- розвиток комунікативних здібностей, мовленнєвої діяльності англійською мовою,
- підвищення загальної культури студента,
- успішна професійна підготовка фахівця,
- розвиток його творчих можливостей через засоби англійської мови.
- вивчення комунікативної компетенції базується на традиційному розумінні системи як сукупної множинності предметів, явищ, об'єктів, які пов'язані між собою певним чином і завдяки такому взаємозв'язку утворюють єдине ціле.

Передумови вивчення дисципліни:

Рівень студентів 4 курсу має бути не нижчим рівня В1+. Програма розвиває здатність знаходити та використовувати відповідну інформацію з різноманітних джерел (електронних, письмових, архівних та усних) згідно з задачами, поставленими під час заняття. Студенти мають вміти критично обробляти та усвідомлювати цю інформацію, формуючи критично обгрунтовану, логічно побудовану відповідь. Програма стимулює самостійність студентів та усвідомлення ними стилів навчання. Вона спрямована на розвиток загальних навичок критичного мислення, вирішення проблем, систематизації, презентації ідей і таке інше. Окрім виконання усних та письмових завдань, студенти виконують індивідуальні завдання (проекти, дослідження), які вимагають використання вузькоспеціалізованої лексики та поведінки. Вони залучаються до самостійного опрацювання автентичних джерел, пошуково-пізнавальної діяльності з використанням Інтернет-ресурсів та інших засобів масової інформації.

Очікувані результати навчання:

має знати:

- граматичні структури необхідні для розуміння і продукування і вираження відповідних функцій та понять;
- морфологічні та синтаксичні особливості англійської мови;
- як робити план, анотування, записи з англійської документації або текстів;
- методи реферування;
- читати та розуміти фахову літературу;
- правила англійського синтаксису, щоб працювати з іншомовними текстами професійної тематики;
- мовні форми, властивих для розмовних реєстрів професійного мовлення;
- широкий словниковий запас (у тому числі термінологію, що є необхідною в академічній та професійній сферах).

має вміти:

- знаходити та використовувати відповідну інформацію з різноманітних джерел (електронних, письмових, архівних та усних) згідно з темою заняття;
- вільно володіти, читати, говорити іноземною мовою, що дозволяє працювати з англійською мовою

Загальні компетентності (ЗК)

ЗК5 Здатність спілкуватися іноземною мовою

Програмні результати навчання

ПРН4 Володіти понятійно-категоріальним апаратом історичної науки, професійно оперувати науковими термінами, прийнятими у фаховому середовищі.

ПРН5 Вміти працювати з письмовими, речовими, етнографічними, усними, архівними та іншими історичними джерелами.

3. Програма навчальної дисципліни

Денна форма:

	Теми	Практичні (півгрупові)	Самостійна робота
1	Britain in the XX century. Great leaders	10	15
2	Pre-history of the USA. Colonial Era	10	15
3	Struggle for independence. The New Nation	10	15
		30	45
	II семестр		
4	Modern History	12	18
8	Religious Diversity	12	18
		24	36
	Всього за курсом	54	81

4. Зміст навчальної дисципліни

4.1 План практичних (півгрупових) занять

№ зан.	Тема заняття / план	
I семестр		
1	Тема 1. Britain in the XX century World War I. British policy.	2
2	World War II. Winston Churchill vs Hitler	2
3	Post-war Period. The End of the British Empire	2
4	Margret Thatcher and Thatcherism. Contemporary Britain	2
5	Test Paper	2
6	Тема 2. Pre-history of the USA Vikings' Raids. Christopher Columbus's Voyage	2
7	Migration to America. The first settlements. The Pilgrims.	2
8	Religious diversity. New Amsterdam – future New York	2
9	The First Continental Congress. Beginning of the conflict	2
10	Test – grammar revision	2
11	Тема 3. Struggle for independence The 'Boston Tea Party' Revolutionary War	2
12	George Washington. Declaration of Independence	2
13	Slavery and the end of slavery	2
14	The Civil War. Abraham Lincoln and his activity	2
15	Moving to the West. Industrial growth. Policy with Indians	2
		30
II семестр		
16	Тема 4. USA Modern History Political Structure – the government. Moving West	2
17	Industrialization and organized labor. Great Depression	2
18	World War II. Cold War. JFK	2
19	Prosperity and civil rights. American values and achievements	2
20	The Golden door. Unwilling Immigrants	2
21	Grammar test	2
22	Тема 5. Religious Diversity Black America	2
23	Sources of different religions	2
24	Religious liberty for all	2
25	The First Amendment. The Three Faiths	2
26	Liberal protestants, Evangelists, Catholics	2
27	Test	2
		24
Разом		54

4.2 Завдання для самостійної роботи

- 1) Read the text 'Abraham Lincoln' and answer the questions. Comment on the main idea
- 2) Discuss the arguments about the reasons to move to America at the beginning of the XVII century. Give your opinion in written form.
- 3) Give examples of American participation in World War II. Express your attitude.
- 4) Read the text. Ask 10 questions. Make a dialogue. (Margaret Thatcher.)
- 5) Find information the 'positive' and 'negative' episodes of the USA history. Speak about your attitude to this information. Do you agree or disagree?
- 6) Find information on Native Americans and their history. Speak about your attitude to this information. Make your conclusion and prove your opinion. Write an essay about settlements of new lands and the policy of settlers.
- 7) Writing a summary of the text. ('Moving West')
- 8) Commenting on the famous saying/proverb. ('A pessimist sees the difficulty in every opportunity; an optimist sees the opportunity in every difficulty', 'All the great things are simple, and may be expressed in one word: freedom, justice, honour, duty, mercy, hope.' W. Churchill) Write an essay on one of Churchill's sayings.
- 9) Summarizing the main ideas of the text. ('Stream of newcomers')
- 10) Writing an essay. ('Bringing civilization or murder? – Native Americans', American impact on the world')
- 11) Working in pairs, agreeing or disagreeing with each other, making dialogues (Symbols of the USA – what can symbolize it best?)
- 12) Preparing a report/presentation. (Industrial and technological development of the USA)

5. Підсумковий контроль

Підсумковий контроль націлений на перевірку рівня і якості набутих студентом навичок і вмінь після завершення відповідного ступеня навчання.

Наприкінці 7-го семестра студент отримує підсумкову атестаційну оцінку, що включає кількість отриманих поточних балів за виконання роботи на практичних заняттях, завдань із самостійної роботи та поточних контрольних робіт. Наприкінці 8-го семестра студент отримує підсумкову атестаційну оцінку за практичні заняття і оцінку за іспит. Підсумкову оцінку з дисципліни виставляють у національній системі оцінювання результатів навчання і в системі ECTS (згідно з методикою переведення показників успішності знань студентів у систему оцінювання за шкалою ECTS).

6. Критерії оцінювання та засоби діагностики результатів навчання

Діагностика здійснюється за допомогою проведення усних опитувань на практичних заняттях, виконання письмових поточних завдань, виконання письмових контрольних робіт і письмових тестових завдань. Під час роботи на практичних заняттях враховується виконання домашніх завдань, роботи на занятті, усні відповіді, в яких важливими аспектами є аргументованість, повнота розкриття теми, правильність та різноманітність мовних засобів що вживаються.

I семестр

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Робота на практичному занятті (2 б. за 1 заняття)	60
2	Презентація див. п. 4.2	10
3	Виконання самостійної роботи (1 завд. 5 б.) 1 роб.	5
4	Написання есе або відгуку (5 б., есе/відг) -1 (п.4.2)	5
5	Контрольне аудіювання (1 робота)	5
6	Контроль мовлення (1 опитування)	5
5	Підсумкова контрольна робота (1 роб. 10 б) 1 к/р)	10
	Всього	100

Критерії оцінювання написання есе, відгуку

1. Граматична складова – 1,5 б.
2. Лексична складова – 1,5 б.
3. Структурування та послідовність – 1б.
4. Вміння робити висновок – 1б.

Приклад поточного письмового завдання

Rachel Wall was born in Carlisle, Pennsylvania about 1760. Drawn to the sea, she left home at 16 years old. She met George Wall, a fisherman, and with him traveled to Philadelphia, New York City, and Boston. After disappearing for a time, George returned in 1781, and convinced Rachel to join him as a pirate. After stealing a ship, they targeted vessels up and down the New Hampshire coast. They would pretend they were in distress, with Rachel calling to nearby vessels for help. When they approached to render aid, they would be robbed. In 1782, George and many of the crew drowned when their vessel was wrecked. Rachel survived, and continued a career in robbing vessels. She targeted vessels docked in Boston Harbor, sneaking aboard in the night and stealing from the sleeping crew. In 1789, she was accused of stealing a bonnet and other articles from a woman walking down the street. Rachel denied the theft, but admitted to several acts of piracy. She was hanged in Boston Common on October 8, 1789.

I. Ask questions to match the following short answers

1. ...? - About 1760. 2. ...? - At 16. 3. ...? - To join him as pirate. 4. ...? - They pretended needing help. 5. ...? - In a shipwreck. 6. ...? - Yes, she did. 7. ...? - No, she didn't. 8. ...? - By sneaking aboard at night. 9. ...? - Of stealing a bonnet.
2. 10. ...? - Yes, she was.

Приклад поточного тестового завдання

Use the verbs in brackets in a proper tense – Present Simple, Past Simple, Future Simple, Present Continuous, Past Continuous, Present Perfect, Past Perfect

1. Spring (come). It (to be) March now. It (to get) warmer, the days (to get) longer. It sometimes (to rain). Soon it (to be) completely warm. 2. When I (to do) my homework yesterday, I quickly (to run) out because my friends (to wait) for me there. 3. What you (to learn) for today? – I (to be) sorry, I (not to prepare) my homework. I (to be) not well yesterday. I (to prepare) for tomorrow. 4. He said that he (to get) a good mark at the lesson some days before. 5. What you (to do) at 6 o'clock yesterday? – I (to help) my brother with his English. 6. Nick always (to phone) his mother in the evening, but today he (not to phone) yet, because he (to be) busy. 7. When she (to return) home, her brother (to read) the book which she (to buy) some days earlier. 8. I (not see) him since we (meet) in Kyiv last autumn.

Приклад підсумкової контрольної роботи

Read the text No Hair Day.

If you are 16, you stand in front of the mirror watching your face. You agonize that your nose is too big and you are getting another pimple, and your hair isn't blonde and that boy in your English class has not noticed you yet.

Alison never had those problems. Two years ago, she was a beautiful, popular and smart eleventh-grader, not to mention an ocean lifeguard. With her tall slender body, pool-blue eyes and thick blonde hair, she looked like a swimsuit model, not a high school student. But during that summer, something changed.

After a day of lifeguarding, Alison returned home and her mother suddenly discovered a bare patch of skin on the top of her daughter's scalp. Quickly, they solved the mystery – Alison must have wrapped the elastic band too tightly around her pony tail. The incident was soon forgotten.

Three months later, another bald spot was found, then another. Soon, Alison's scalp was dotted with bare patches. After diagnoses from 'It's just stress' to injections of cortisone in each spot every two weeks, Alison got permission to wear a baseball hat to school to mask her scalp. Alison was suffering from a condition of hair loss known as alopecia, and nothing would stop it.

Alison's sunny spirit and supportive friends kept her going, but as time went on, a bandana replaced the hat, which could no longer conceal her balding scalp. Then time came to buy a wig. Instead of trying to resurrect her once long blonde hair, she opted for an auburn shoulder-length one. Why not? People cut and dye their hair all the time. With her new look, Alison's confidence strengthened. Even when the wig was blown off from an open window of her friend's car, they could all share in the humor.

As summer approached, Alison began to worry. If she couldn't wear a wig in the water, how could she lifeguard again? 'Why? Did you forget how to swim?' her father asked. She got the message. After wearing an uncomfortable bathing cap for only one day, she took courage to go completely bald. Despite the stares and occasional impolite comments from beachcombers – 'Why do you, crazy punk kids, shave your heads?' – Alison adjusted to her new look.

She arrived back at school that autumn, no hair, no eyebrows, no eyelashes, with her wig tucked away somewhere in her closet. As she had always planned, she would run for school president – changing her campaign speech only slightly. Presenting a slide show on famous bald leaders beginning from Gandhi, Alison made all the students and faculty roll from laughter in the aisles. In her first speech as an elected president, Alison addressed the public answering the questions. Dressed in a T-shirt with the words 'Bad

Hair Day' printed across the front, she pointed to her shirt and said, 'When you wake up in the morning and don't like how you look, you may put on this T-shirt.' Putting on another shirt over the other, she continued. 'When I wake up, I put on this one.' It was read, 'No Hair Day.' Everybody cheered and applauded. And Alison, beautiful, popular and smart, not to mention an ocean lifeguard and school president with the pool-blue eyes, smiled back from the podium.

True or false?

1. Teenagers tend to worry about their appearances.
2. Alison used to look like a model.
3. They never consulted the doctor about Alison's hair problem.
4. Schoolmates laughed at the girl which made her suffer.
5. Alison worried that lifeguarding in a wig could be impossible.
6. Some grownups thought Alison was just trying to violate the rules.
7. In autumn Alison came wearing a new shoulder-length wig.
8. In her campaign speech Alison mentioned some well-known bald people.
9. Alison failed her election campaign.
10. Alison taught other pupils to be satisfied with their looks.

Fill in the gap with the correct choice

1. Halloween is a public holiday ... on October, 31.

- a) celebrated b) is celebrated c) celebrating d) which celebrated

2. If Ken hadn't eaten so much ice-cream, he ... sick.

- a) hadn't felt b) didn't feel c) won't feel d) wouldn't have felt

3. You haven't worked ...at school.

- a) hard enough b) hardly enough c) enough hard d) enough hardly

4. Kate was tired because she ... the whole evening.

- a) has been working b) has worked c) had been working d) were working

5. I thought I ...my report in two days, but my computer shut down.

- a) would finished b) would finish c) would have finished d) would be finishing

6. He saw that the bridge ... already.

- a) had built b) was built c) had been built d) has being built

7. I ... him for 5 years already.

- a) have known b) know c) had known d) have been knowing

8. While ... your questions yesterday I forgot this fact.

- a) answered b) being answering c) having answered d) answering

9. I would rather you ... the window, it's too stuffy.

- a) to open b) opened c) would open d) had open

10. I like country life and I'll buy a cottage when I ... enough money.

- a) have b) will have c) would have d) will be having

II семестр

№	Вид діяльності (завдання)	Максимальна кількість балів
1	Робота на практичному занятті (1 б. за 1 пару)	24
2	Поточна контрольна робота (1 робота 5 балів)	5
3	Виконання самої роботи (1 завд. 6 б.) – 1 робота	6
4	Написання есе або відгуку (5 балів, 1 есе/відгуків)	5
5	Презентація	10
6	Контроль мовлення (2 опитування)	10
7	Іспит	40
	Всього	100

Приклад білета до іспиту

1. Speak about the main reasons of people to settle America and the main problems on the way. (10б)
2. Read the text and decide if the following statements are true or false. (10 б)
3. Insert the right variants of given answers into the gaps. (10 б)
4. Multiple choice – choose the right answer (10 б)

Приклад тексту із завданням до іспиту

For thousands of years two large groups of Indians lived in Canada's forests. Both groups used the resources of the forests to survive. However, one group lived in a much colder climate than the other. The Indians who lived south of the tundra, in the Canadian Shield long ago are called the Subarctic Indians. For about 3,000 years groups that lived in the northern forests, working hard just to survive. There were many animals in the forests, but they moved from place to place with the changing seasons. To provide their basic needs, the Subarctic Indians followed the animals as they moved. They did not farm because the soil in almost all of the Canadian Shield is thin and lacking in nutrients.

The Subarctic Indians travelled on foot or by canoe. When it snowed in winter, they used snowshoes or light-weight sleds called toboggans. As they travelled, the Indians built wigwams, which were small houses covered with strips of bark. They could be put and taken down very quickly. Most of the time the Indians spent hunting for food, therefore they lived in small groups and seldom gathered together.

The second large group of forest Indians lived south of the Canadian Shield, in the Eastern Woodlands. The Indians of the Eastern Woodlands lived mostly by hunting and fishing. Unlike the Subarctic Indians, they did not have to struggle with a very cold climate. One more advantage of living here was the abundance of trees with usable bark. They used both the bark and wood to build their homes and canoes. The most common forms of shelter were wigwams and long houses. The heads of the animals were often placed on the poles of the village walls because the Indians believed that their spirits protected the village.

Birch trees were used to make canoes that were the most important means of transportation for the Woodlands Indians. The whole canoe was held together by tightly woven vines or straps made from animal skins. The canoes had to be light enough for a few hunters to carry for long distances rather rapidly. They helped the Indians not only to hunt but to trade across large areas of Canada.

True or false?

1. The Indian groups lived in different conditions.
2. Farming was hardly possible because of poor soil.
3. Indians had to travel a lot.
4. Most of the time the Indians often gathered together.
5. The heads of the animals were often placed on the wigwam walls to frighten children.
6. The canoes were made of trees and skins.
7. The Subarctic Indians didn't have as many advantages in living conditions as those of the Eastern Woodlands .
8. The canoes were the only important means of transportation for the Subarctic Indians.
9. Wigwams could be put and taken down without any difficulty.
10. The Indians were busy only hunting for food.

Fill in the gaps with suitable choices

‘A Well-trained Vegetable’- what (1) it be? What do you know about potatoes? Where did the vegetable come from? What is made from potatoes? Almost 5 thousand years ago, potatoes were (2) in South America. The Inca Indians found that vegetable in the high mountains of (3) Peru. They used potatoes in many different ways. Indians baked them in ashes, ate them raw and dried them.

The Spanish soldiers who came to South America 5 hundred years ago, tried the potatoes and liked them very much. A ship was loaded with potatoes and sent back to Spain, where the vegetable was planted. In 20 years, potatoes were used all over Spain. In the 16th century people in Europe didn’t know how to cook potatoes – they tried to eat them raw, made salads of potato leaves and, of course, didn’t like it. Potatoes were (4) for some time.

Francis Drake, a well-known English sailor and traveler, brought potatoes to Europe again (5) the end of the 16th century and people tried to use it again.

Sir Walter Raleigh brought potatoes to Ireland, where he planted (6) (7) the farms near his house. Soon potatoes were grown all over Ireland, too. From Ireland potatoes travelled to Germany. First Germans thought that potatoes were just flowers. Then the German King Frederick William had a food shortage in his country. He ordered all farmers to plant potatoes, hoping to decide Germany’s food problems. In France rich people first used white potato flowers to decorate their hats. Soon the vegetable became popular (8) food there, too. Potatoes (9) in South America and then travelled to Europe and to North America. The first colonists in Virginia brought potatoes there in 1622.

Those who liked potatoes most were poor people. They called them their second bread. In Germany, in the town of Offenburg there is a monument (10) Francis Drake with the following inscription: ‘To Sir Francis Drake who spread potatoes in Europe. 1580.’

1. a) has b) might c) should	6. a) them b) it c) their
2. a) growth b) grown c) grew	7. a) at b) in c) on
3. a) - b) the c) a	8. a) like b) as c) how
4. a) forgot b) forgotten c) forget	9. a) have started b) has started c) had started
5. a) in b) by c) at	10. a) to b) by c) of

Fill in the gap with the correct choice

- I am not very good ... Spanish.
a) at, b) in, c) of, d) with
- Apples ... in the garden.
a) have been grown b) are grown c) were grown d) are growing
- He asked his brother ... while he was working.
a) not talk b) don’t talk c) no talking d) not to talk
- They ... two comedies this month.
a) see, b) saw, c) had seen d) have seen
- His parents didn't let him ... TV late.
a) to watch, b) watch, c) watching, d) watched
- I ... since morning and I'm very exhausted.
a) work, b) am working, c) working d) have been working
- He arrived ... Italy ...last year.
a) in, - b) at, in c) to, - d) at, at
- When my friend came, I... dinner.
a) had, b) was having, c) had been having, d) have had
- I've made ... mistakes now than I made last time.
a) few, b) a few, c) fewer, d) less
- If he had come, we...time very well.
a) would spent b) would be spending c) would have spent d) would spend

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

Основні:

1. Венкель Т. В., Валь О.Д. Вдосконалюйте Вашу розмовну англійську. – Чернівці, 2003. – 296с.
2. Гришкова Р.О. English-Speaking Countries in Close-Up. – Миколаїв. Вид. МДГУ ім. П.Могили, 2003. – 140 с.
3. Гриженко Г.Ю. Focus on History– Миколаїв. Вид. МДГУ ім. П.Могили, 2011. – 225 с.
4. Гриженко Г.Ю. Psychological Issues to Read and Discuss – Миколаїв. Вид. МДГУ ім. П.Могили, 2016. – 426 с.
5. Гужва Т.М. Англійська мова: Розмовні теми: Навч. посіб. для студентів фак. інозем.філології, університетів, ліцеїв, гімназій та коледжів. – Харків: Фоліо, 2006. – 414 с.
6. A Way to Success: English for university Students. Year 1 (Student's Book)/ Н.В. Тучина, І.В. Жарковська, Н.О. Зайцева. – Харків, 2006. – 336 с.
7. Digby Beaumont, Colin Granger. The Heinemann ELT English Grammar: Учебное пособие. – К.: Методика, 2005. – 352 с.
8. ELD, Київ, - 1997-2007 р.р.

Додаткові:

1. Stevenson D.K. American Life and Institutions. – GmbH: Co. KG, 1987. - 144 p.
2. Swan M., Walter C. How English Grammar Works. – Ldn.: Ox. Un-ty Press, 1997. – 358.
3. Soars Liz & John Intermediate Student's Book. New Headway. English Course Oxford University Press.
4. Murphy R. "English Grammar in Use", CUP, 1998.
5. McCarthy M., O'Dell F. English Vocabulary in Use. – Ldn.: Cambridge Un-ty Press, 1999. 296 p.